

CASTA DIVA, CHE INARGENTI

Muziek waar
het hart van
gaat zingen

79

Aria uit deel1 van de opera *Norma*
Bellini, Vincenzo (1801 – 1835)

Cecilia Bartoli, mezzo-sopraan
Orchestra La Scintilla
Giovanni Antonini

*Casta Diva, che inargenti
queste sacre antiche piante,
a noi volgi il bel sembiante
senza nube e senza vel.*

*Tempra, o Diva,
tempra tu de' cori ardenti.
tempra ancora lo zelo audace,
spargi in terra quella pace
che regnar tu fai nel ciel.*

*Zuivere godin met uw zilveren
schijn over deze heilige oude plan-
ten, wend uw schone gezicht tot
ons, onbewolkt, niets verhullend.*

*Maak hen sterk, o godin,
maak hen sterk in hun vurigheid.
Sterk ze ook in volhardende ijver.
Verspreid de vrede op aarde.
Vestig uw bewind in de hemel.*

Waarschijnlijk is dit de beroemdste en bekendste opera-aria ooit geschreven, populair gemaakt door Maria Callas.

De plaats van de aria in het verhaal van de opera: Gallische priesters en krijgers verzamelen zich in het heilige bos in afwachting van de hogepriesteres Norma. De geheime liefde tussen Norma en Pollione, de Romeinse proconsul heeft geresulteerd in twee kinderen. Pollione's liefde is echter bekoeld, en hij is verliefd geworden op de jonge priesteres Adalgisa. Norma, die van niets weet, moet de ceremonie uitvoeren die zal uitmonden in het teken voor de strijd. Norma wacht hier echter mee en verzoekt in de openingsaria *Casta Diva* de godin van de maan om vrede.

De titelrol wordt algemeen beschouwd als een van de moeilijkste die er voor een sopraan bestaat. Het vraagt een fenomenale stembeheersing wat betreft bereik, flexibiliteit en dynamiek. De beroemdste naoorlogse *Norma* was zonder twijfel Maria Callas, met 89 uitvoeringen, waarvan er verschillende zijn opgenomen, terwijl zij in 1954 en 1960 de opera geheel opnam in de studio. Maar in 2013 heeft zich een operarevolutie voltrokken die veroorzaakt is door de sopraan Cecilia Bartoli. Haar volkomen afwijkende vertolking van *Norma* tijdens de Salzburger Festspiele heeft geleid tot zowel grote bewondering als afkeer zoals op internetsites blijkt.

Lees wat de Trouw-recensent Peter van der Lint schreef op 3 september 2013.

“Mezzosopraan Cecilia Bartoli is de grote aanjager van het project van de uitvoering van *Norma* in Salzburg. [...] Er is nu een schitterende opname van haar *Norma* verschenen en in Salzburg ging Bartoli er echt het toneel mee op. Het effect dat de kleine Bartoli op het toneel wist te bewerkstelligen was

fenomenaal intens en hartverscheurend.[...]

Na Norma's openingsaria *Casta Diva* meende iemand in de zaal nog te moeten roepen: 'Viva la Maria'. Die reactionaire idioot doelde daarmee op Maria Callas, voor velen nog altijd dé Norma aller tijden. Bartoli vecht die status van Callas niet aan, ze heeft alleen heel overtuigend aangetoond dat de uitvoeringspraktijk van Bellini's opera helemaal niet klopt. Als je kleinere stemmen neemt, het orkest in de bak op oude instrumenten laat spelen en de partituur zoals Bellini die schreef serieus neemt, komt er een heel andere opera uit.

De idiote schreeuwer liet zich overigens verder die avond niet meer horen, omdat werkelijk niemand meer die avond ook nog maar één seconde aan Callas dacht. Aan het eind veerde de bomvolle zaal als één persoon op om Bartoli een staande ovatie te geven – dat komt in Salzburg nooit voor. [...]

Ontroerend om te zien hoe Bartoli aan het eind van haar avontuur in tranen op het toneel van het Haus für Mozart staat en de stampvoetende en staande mensen in de ogen kijkt. Geweldig hoe zij haar nek heeft uitgestoken en hoe zij een lange neus maakt naar al diegenen die zeiden dat zij met haar kleine stem nooit de grote, iconische operarollen zou kunnen zingen. Viva la Cecilia.”

Als je dit leest is het alsof je er zelf bij was.